

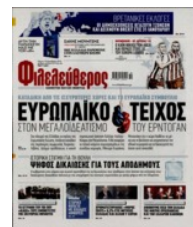
1. ΧΑΣΑΠΗΔΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΟΦΟΡΟΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΠΟΛΥΧΡΩΜΟ ΚΑΜΒΑ

Μέσο: ..... ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: ... 12/12/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: ... 12/12/2019

Σελίδα: 66

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Κοσμάς Ξενάκης

ΧΑΣΑΠΗΔΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΟΦΟΡΟΙ ΣΕ ΕΝΑΝ ΠΟΛΥΧΡΩΜΟ ΚΑΜΒΑ

Από την «ελληνικότητα» στη σύνδεση με την ευρωπαϊκή πρωτοπορία, με όχημα τη συνεχή επιστροφή του ζωγράφου στη μορφή του χασάπη και του ζώου, στην έκθεση του **Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης**

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΥΛΩΝΑ

«α κρεμοούσατε» στον τοίχο του σπιτιού σας έργο με μοντέλο έναν χασάπη και το σφαχτό; Μη βιαστείτε ν' απαιτήσετε, αν δεν

έχετε δει ζωγραφικά του Κοσμά Ξενάκη στο **Μέγαρο Εθνάρδου**. Αλλιώς, ο Τσαρούχης συνήθιζε να λείπει επίδοξους καλλιτέχνες που τον ρωτούσαν εναγωνίως για το θέμα: «Μην απασχολείστε με αυτά, το χρώμα πρέπει να σας ενδιαφέρει». Μαζί με τη Ροζίτα Σώκου, τον Νίκο Γεωργιάδη και μερικούς ακόμη νέους, ο Ξενάκης μαθήτευσε κοντά στον Τσαρούχη,

στη βραχόβια ιδιωτική σχολή που είχε ιδρύσει μια περίοδο μετά τον Εμφύλιο. Επηρεασμένος από τον δάσκαλό του και τον Διαμαντή Διαμαντόπουλο, που αρέσκονταν να απεικονίζουν τύπους της βιοπάλης, ποδοσφαιριστές, μανάβδες, οικοδόμους, ξεκίνησε να δουλεύει το θέμα των νεαρών χασάπηδων στα μέσα της δεκαετίας του '40. Κι επέστρεψε εξελισσόμενος, συντονιζόμενος με το καλλιτεχνικό ρεύμα της απαίρεσης, έως περίπου το 1960.

Γεννημένος στη Βραίλα της Ρουμανίας, ο Κοσμάς (1925-1984) -μικρότερος αδελφός του σημαντικού συνθέτη και αρχιτέκτονα Λάνη Ξενάκη- είχε μια εξίσου γοητευτική πορεία, παρόλο που το ζωγραφικό του έργο έμεινε στο ημίφως. Υπέρα από σπουδές αρχιτεκτονικής στο Πολυτεχνείο και παράλληλα στη Σχολή Καλών Τεχνών, έφυγε το '55, με υποτροφία της

γαλλικής κυβέρνησης, για μεταπτυχιακά στο Παρίσι, ερευνώντας τα υλικά και την τεχνική της οικοδομής. Ανήσυχος πνεύμα, συνέχισε την καλλιτεχνική του επιμόρφωση ταξιδεύοντας στην Αμερική (1970-1971), με υποτροφία του **Ιδρύματος Ford**.

Τον έχουν χαρακτηρίσει «πολύτεχνο», κι αυτό γιατί έβλεπε το συνταίριασμα της τέχνης σε πολλά πεδία έξω από σχολές και τάσεις. Καθώς εργάστηκε στο περίφημο γραφείο Δοξιάδη, αξιοποίησε πολλαπλώς τη σπουδή του στην αρχιτεκτονική και την πολεοδομία. Συνδύασε τη ζωγραφική και τη γλυπτική με το θέατρο και τον χορό, ανεβάζοντας πρωτοπόρες παραστάσεις που ονόμασε «Πολύτεχνα». Στα τέλη του '60 συμμετείχε στη Διεθνή Εβδομάδα Σύγχρονης Μουσικής με μία κινηματογραφική ταινία και μία πολύτεχνη παράσταση και το

1980 συνέθεσε και κατέγραψε ένα πολύτεχνο θεατρικό έργο που συνδυάζει χορό, μουσική, κινηματογράφο, λόγο. Κι ενώ είχε το βλέμμα του στραμμένο στην πρωτοπορία και κάθε είδους μέσο, υπήρξε λάτρης της λαϊκής δημιουργίας και συλλέκτης χριστικών αντικειμένων, κεραμικών και αγροτικών εργαλείων. Κατ'αντιποικία με τον Κάρλο Κουν στο πεδίο του θεάτρου, υπήρξε ένας στοχαστής, που είδε την τέχνη απευθυνόμενη όχι απλώς στον γνώστη, στον υπησιασμένο θεατή, αλλά σε όλο τον κόσμο. Δυστυχώς, πέθανε αιφνιδίως στα 59 του από εγκεφαλικό επεισόδιο, γεγονός που συνέβαλε στη λήθη του έργου του.

ΠΟΡΕΙΑ 15 ΕΤΩΝ

Η έκθεση «Χασάπηδες και Κριοφόροι», που εγκαινιάστηκε στο **MIET** με τη φροντίδα του διευθυντή του Διονύσιου Καψάλη, είναι αφιερωμένη αποκλειστικά στο θέμα των χασάπηδων, όπως το επεξεργάστηκε ο δημιουργός σε μια γόνιμη πορεία 15 χρόνων. Σκοπός της έκθεσης, όπως λένε οι διοργανωτές, είναι «να διαφανεί η πορεία από την αναπαράσταση στην αφαίρεση, από την "ελληνικότητα" στη σύνδεση με την ευρωπαϊκή πρωτοπορία, με όχημα την εμμονική σχεδόν επιστροφή του Ξενάκη στη μορφή του χασάπη και του ζώου». Το σφαχτό δεν είναι ξένο στην ιστορία της τέχνης. Έχουμε το παράδειγμα σπουδαίων δημιουργών όπως ο Ρέμπραντ και ο Σουτίν αργότερα, που ζωγράφιζαν τη σάρκα των ζώων. Ο Κοσμάς Ξενάκης έκανε μεγάλες συνθέσεις από χαρτόνια, χάρνηπορντ, αλλά και χαρτιά εφημερίδας. Σχηματοποιώντας ολοένα και περισσότερο τη μορφή του χασάπη, που κάνει πια κάθε πθωγραφικό χαρακτήρα, έδωσε συνθέσεις ρυθμικές, αφαιρετικές, που παραπέμπουν στη γεωμετρική τέχνη του 9ου αιώνα π.Χ.

Σήμερα, μετά την πρώτη, post-mortem αναδρομική έκθεση που φιλοξένησε το Μουσείο Μπενάκη σε επιμέλεια του Γιώργου Χατζηνικιάλη (2015), παρουσιάζονται περισσότεροι από εξήντα πίνακες ζωγραφικής και περίπου οχτώδεκα σχέδια με θέμα τον χασάπη. Με την ευκαιρία της έκθεσης, κυκλοφορεί μια πλούσια εικονογραφημένη έκδοση «Κοσμάς Ξενάκης. Χασάπηδες και Κριοφόροι», με κείμενο του καθηγητή Ευγένιου Μαθιόπουλου.

Διάρκεια έκθεσης: Έως Σάββατο 28 Μαρτίου 2020. Το Σάββατο 14 Δεκεμβρίου στις 11.00 π.μ., ξενάγηση από τον διευθυντή του **MIET**, Διονύσιου Καψάλη. Θα ακολουθήσει ξενάγηση στην έκθεση του Σπύρου Παπαλουκά, από τον ζωγράφο και επιμελητή της έκθεσης Μάρκο Καμπάνη.

